

Powiat Sejneński

Historia administracji sejneńszczyzny

- 19.12.1807 - Król pruski Fryderyk II wprowadził tymczasowy podział na powiaty. W Departamencie Łomżyńskim znalazł się m.in. powiat wigierski.
- 6.05.1808 - powstanie powiatu sejneńskiego (zamiast powiatu wigierskiego). W 1800r. rząd pruski skasował dobra kamedulskie wigierskie, taki sam los spotkał dominikanów sejneńskich. Których w 1804r. wygnano z klasztoru a majątek skonfiskowano. Sejny jednak już jako miasto królewskie rozwijały się nadal. Kwitł handel, w 1808 powstało w Sejnach liceum, którego rektorem był Wojciech Szwejkowski, późniejszy pierwszy rektor Uniwersytetu Warszawskiego. W 1805r. władze pruskie nie widząc perspektyw rozwojowych dla Berznik i Krasnopola pozbawił je statusu miejskiego. Przez cały okres Księstwa Warszawskiego podział administracyjny traktowano jako tymczasowy. Nie zmieniono go po faktycznym upadku Księstwa - klęsce Napoleona pod Lipskiem (Leipzig) w 1843r. Stan ten utrzymał się do 1815r. do klęski Napoleona pod Waterloo. Na kongresie Wiedeńskim powstało Królestwo Polskie (Kongresówka), ale pod berłem cara Aleksandra I. Dotychczasowy podział administracyjny został utrzymany.
- 27.11.1815 - na mocy podpisanej przez cara Konstytucji Królestwa Polskiego, nawiązując do tradycji Rzeczypospolitej zamiast francuskich departamentów powstały województwa.
- 16.01.1816 - Namiestnik Królestwa stworzył nową jednostkę podział administracyjnego w obrębie województw, mianowicie obwód, który obejmował od jednego do trzech powiatów. Królestwo podzielono na osiem województw. Jednym z nich było województwo augustowskie ze stolicą w Suwałkach. W województwie augustowskim powstały obwody: mariampolecki

województwie augustowskim powstały obwody: mariampolski, kalwaryjski i sejneński. Pokrywały się one z dotychczasowymi powiatami o tej samej nazwie.

- 1818 - powstała diecezja augustowska czyli sejneńska. Biskupi rezydowali w Sejnach. Prawnie diecezja istniała od 1818 do 1925r., później przeniesiono ją do Łomży.
- 1837 - po upadku powstania listopadowego i wojnie polsko-rosyjskiej car Mikołaj I zaczął likwidować autonomię Królestwa. Celem było włączenie Królestwa do Rosji. Nastąpiła zmiana nazw urzędów i okręgów administracyjnych. Przemianowano województwa na gubernie a powiaty na okręgi.
- 1845 - zmniejszono liczbę guberni z ośmiu do pięciu. Gubernia augustowska pozostała w dawnych granicach. W obwodzie sejneńskim zlikwidowano gminy Kudrana i Poniemoń.
- 1866 - utworzono gubernię suwalską, która obejmowała powiaty: augustowski, kalwaryjski, mariampolski, sejneński, suwalski, witkowyski, władysławowski.
- 1915 - w I wojnie światowej Niemcy zdobyli rozległe obszary Rosji i podzielili je na okręgi wojskowe. Do samodzielnego okręgu suwalskiego weszła gubernia suwalska.
- 1.05.1916 - okręg wojskowy suwalski połączono z okręgiem wileńskim.
- 1917 - oba okręgi zlikwidowano i utworzono jedną wielką Litwę z siedzibą władz w Wilnie.
- 1918 - Rada Regencyjna przywróciła podział gmin z 2 marca 1864r.
- 08.1919 - Rada Ministrów tymczasowo utrzymała dawny rosyjski podział na powiaty.
- 1921 przeprowadzono powszechny spis w Polsce. W powiecie sejneńskim znalazło się jedno miasto Sejny - 2254 mieszkańców i cztery gminy: Berżniki, Giby, Krasnopol i Krasnowo.
- 1933 - Rozporządzeniem wojewody z 14.10 podzielono gminy wiejskie na gromady. Gromada obejmowała jedną - dwie wieś

wiejskie na gromady. Gromada obejmowała jedną - dwie wsie lub więcej miejscowości.

- 28.09.1939 - układ niemiecko- radziecki w sprawie linii demarkacyjnej. Niemcy zajęli Suwalszczyznę jako "Ziemie wcielone do Rzeszy". Powstały Niemiecki urzędy tzw. amtskomissariaty. Sejny stały się również siedzibą amtskomissariatu.
- 22.08.1944 - PKWN przywrócił dawne województwa, powiaty, gminy i gromady. Terytorium województwa białostockiego zmniejszyło się ponieważ część ziem włączono do ZSRR. Suwalszczyzna znalazła się w województwie białostockim.
- 25.06.1954 - ustawa o reformie podziału administracyjnego wsi powołaniu gromadzkich rad narodowych. W skład gromad wchodziły wsie położone na terenie jednej gminy lub sąsiadujących ze sobą gmin.
- 4.10.1954 - Wojewódzka Rada Narodowa w Białymstoku dokonała podziału administracyjnego na nowe gromady, które składały się z dotychczasowych gromad. W Sejneńskim powstało 11 gromad.
- 1.01.1956 - Rada Ministrów utworzyła ponownie powiat sejneński. Terytorium jego zostało wydzielone z powiatu suwalskiego. W skład nowego powiatu weszły: miasto Sejny oraz nowe gromady: Berzniki, Giby, Głęboki Bród, Jodeliszki, Klejwy, Krasnopol, Maćkowa Ruda, Ogrodniki, Pogorzelec, Puńsk, Skustele, Smolany, Świackie i Widugiery.
- 29.11.1972 - Ustawa Rady Ministrów w sprawie likwidacji dotychczasowego podziału terenów wiejskich na gromady (ustawa weszła w życie 1.01.1973). Z powiatu suwalskiego do sejneńskiego odeszły wsie: Jegliniec, Linówek i Orlinek, a z sejneńskiego do suwalskiego: Czerwony Krzyż, Mikołajewo, Rosochaty Róg oraz obszar lasów państwowych o powierzchni 445 ha.
- 1.06.1975 - nowy centralizacyjny dwustopniowy podział administracyjny: województwo i gminy wśród nowo powstających

administracyjny. województwa i gminy. wśród nowo powstałych 49 województw powstało województwo suwalskie, a w nim miasto -gmina Sejny.

- 1.07.1976 w byłym powiecie sejneńskim zniesiono gminę Berżnikii włączono do gminy Giby (obszary sołectw: Budwieć, Kukle, Stanowisko i Zelwa). Do gminy Sejny włączono: Berżniki, Berżniki Folwark, Bierzałowce, Bose, Dubowo, Dworczyisko, Hołny Mejera, Hołny Wolmera, Krejwińce Markiszki, Poćkuny, Podlaski, Ogrodniki, Półkoty, Rachelany, Sztabinki i Wiigrańce.
- 1.07.1981 - z gminy Krasnopol przeniesiono do gminy Sejny obszar wsi Babańce.
- 24.07.1998 - ustawa o wprowadzeniu decentralizacyjnego trójstopniowego podziału terytorium państwa. Ustawa weszła w życie od 1.01.1999r., wg ustawy jednostkami tego podziału są gminy, powiaty i województwa. Wśród 16 nowych województw powstało województwo podlaskie z siedzibą w Białymstoku. W skład województwa weszło 118 gmin i 14 powiatów, w tym powiat sejneński, który obejmuje miasto Sejny i gminy: Giby, Krasnopol, Puńsk i Sejny.

Bibliografia:

1. W. Jemielity, Podziały administracyjne Suwalszczyzny 1919-1998, Suwałki 1998
2. Praca pod red. Jana Jerzego Milewskiego, Początki niepodległości, Łomża-Białystok, Grodno-Suwałki 1918-1919, Białystok 1988
3. Praca zbiorowa pod red. Jerzego Antoniewicza, Materiały do dziejów ziemi sejneńskiej , T.I. Białystok 1963
4. Praca zbiorowa pod red. Jana Jaskanisa, Materiały do dziejów ziemi sejneńskiej, T.II, Warszawa 1975
5. Praca zbiorowa pod red. Janusza Kopciała, Województwo suwalskie, Suwałki 1995
6. Praca w opr. Tadeusza Radziwonowicza, W budowie Niepodległej, Ziemia Augustowska, Suwalska i Sejneńska w

latach 1918-1919, Augustów -Białystok - Suwałki 1995

7. W. Jemielity, Zarys dziejów Diecezji Augustowskiej czyli Sejneńskiej [w:] "Lithaunia" nr 2'95

Podstawowe dane:

Liczba mieszkańców: 22.456

Powierzchnia: 856,07km²

Starosta: Andrzej Szturgulewski

Adres urzędu:

Starostwo Powiatowe w Sejnach

ul. 1-go Maja 1

16-500 Sejny

tel. (087) 516 20 66, (087) 517 33 02

fax 516 20 13

e-mail: starosta@powiat.sejny.pl, biuro@powiat.sejny.pl

www.powiat.sejny.pl

Ośrodek kultury:

Ośrodek Kultury w Sejnach

ul. 1-go Maja 17

tel. (087) 516 22 00

fax. (087) 516 20 13

e-mail: biuro@powiat.sejny.pl

www.powiat.sejny.pl

W województwie podlaskim na Pojezierzu Wschodniosuwalskim rozciąga się malownicza Ziemia Sejneńska. Jest to kraina zielonych lasów i czystych jezior. Wtulona w najdalszy zakątek Północno-Wschodniej Polski Sejneńszczyzna otoczona jest prastarą Puszcza Augustowska i Winiarskim Parkiem Narodowym. Południowo

Augustowską i węgierskimi i innymi narodowymi. I obudowane pagórki, szumiące stare bory, gaje oraz niezliczona ilość jezior i rzeczek tworzą charakterystyczny krajobraz tego terenu. Bagienne i zwykle zamglone uroczyska swym dzikim pięknem tworzą niepowtarzalny nastrój. Rzeki Marycha i Czarna Hańcza łączą się z nurtem Niemna a jezioro Gaładuś leży bezpośrednio na granicy polsko-litewskiej. W tej przyrodniczej enklawie mają schronienie rzadkie gatunki roślin i zwierząt. Rezerwaty "Bobruczek", "Ostoja Bobrów Marycha" i "Łempis" zamieszkiwane są przez bobry, których żeremia wpisane są na stałe w tutejszy krajobraz. Knieje i gęste ostępy zamieszkują rzadkie cietrzewie, orły bieliki, wilki i rysie. Ziemia Sejneńska, leżąca dzisiaj na styku granic polskiej, litewskiej i białoruskiej, pierwotnie była domem Jaćwingów (Sudawów), później także Mazowszan, Litwinów, Żydów i staroobrzędowców, zwanych tutaj starowierami. Przez Sejneńszczyznę przebiegał historyczny trakt grodzieński. Przemierzali go kupcy, religijni wychodźcy i niemal wszystkie armie Europy. Dzisiaj Sejny są istotnym elementem szlaku turystycznego łączącego Wschodnią i Zachodnią Europę. Tajemniczo brzmią historyczne nazwy: Sejny, Krasnogruda, Jegliniec, Żegary, Sejwy, Boksze, Oszkinie, Wiłkokuk. Żywe są również stare baśnie i legendy o obronie klasztoru przez "wojska niebiańskie" przed napadem Moskali w czasie potopu szwedzkiego, o sprowadzeniu do Sejn cudownej figury Matki Boskiej Sejneńskiej czy też o królu Żaltisie i pięknej Jegli. Stare szlacheckie dwory i folwarki w Dusznicy, Krasnogrudzie, Klejwach, Szejpiskach i Hołnach Wolmera są unikalnymi zabytkami Sejneńszczyzny. Wędrując od dworu do dworu możemy podążać śladem wielowiekowej tradycji ziemiańskiej. Sejneńszczyzna to również ludzie. Ich życzliwość, gościnność i otwartość zachęcają do odwiedzenia tego miejsca i dodają uroku tej ziemi. Można tutaj nie tylko wypocząć na łonie nieskażonej przyrody, ale również do woli nasycić się niezapomnianym smakiem i aromatem domowej kuchni. Sejneńskie kartacze, kińdziuki, soczewiaki, czenaki i sękacze to przysmaki, jakich niedzisiaj indziej nie ma

przystąpił, jakich muzyki muzyki nie ma.

Starostwo współpracuje z zagranicznymi jednostkami samorządu lokalnego - porozumienie o współpracy samorządów zawarte w dniu 21 maja 2003r. pomiędzy Samorządem Powiatu Sejneńskiego reprezentowanym przez Starostę Sejneńskiego Piotra Mariana Luto a Samorządem Rejonu Łódzkie reprezentowanym przez Mera Rejonu Łódzkie Romas Apanavicius oraz Samorządem Miasta Sejny reprezentowanym przez Burmistrza Miasta Sejny Jana Stanisława Kapa a Samorządem Miasta Łódzkie reprezentowanym przez Vaida Gazdziauskiene.